

2. Тисовський О. Життя у Пласті / О. Тисовський. – Львів, 1921. – 127 с.
3. Пластовий портал // Струк Е. Как любить Родину. Можно ли научить патриотизму и нравственности? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.plast.org.ua/history/essay/>

Голюк А.

ПОЛІТИЧНА СИСТЕМА ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ

У статті проаналізовано особливості політичної системи Великобританії.

Ключові слова: політична система, держава, влада.

Вибір країни для вивчення не є випадковим і обумовлений тією політичною і соціально-економічною роллю, яку відіграє у Європейському Союзі й усьому світі загалом Велика Британія. Ця держава визнається стабільною демократичною державою, в якій демократичні інститути і процеси поєднані з економічним добробутом і соціальною захищеністю населення.

Великобританія являє собою світову державу, яка входить до Європейського Союзу, НАТО та є членом Ради Безпеки ООН в якості одного з п'яти постійних членів. Як зазначає О. Г. Данільян: «На формування сучасної політико-правової системи Великобританії вплинули багато факторів, серед яких назвемо найголовніші: географічна віддаленість від континентальної Європи, відносна політична автономія держави, особливості історичного розвитку, своєрідність фінансової системи, оригінальність правової системи при відсутності писаної Конституції, а також наявність стійкої політичної традиції у функціонуванні інститутів влади. Географічна віддаленість Британії від континентальної Європи навіть викликала думки про її певну невизначеність у приналежності до Європи. Адже, з однієї сторони – Великобританія невід'ємна частина Європи і повноправний член Євросоюзу з 1973 р., а з іншої – домініони, країни, території, протекторати – члени Британської Співдружності – минулий спадок імперії – це особливий політичний і культурний простір, який не вписується у європейські рамки. Англійський політолог Річард Роуз назвав Британію «кораблем у європейських водах, який готовий у будь-який момент відпливти» [2, с. 48].

У Великобританії існує багатий історичний досвід пошуку ефективних відповідей на виклики часу, який став складовою частиною політичної традиції, дуже важливою для функціонування політичних інститутів. «Особливістю історичного розвитку Великобританії відмітимо наявність усталеної, укоріненої у давніх політичних інститутах традиції, яку дослідник історії англійської палати лордів М.О. Алексєєв називає «стовпом усієї Британської державності» – відзначає В.Гончарук [1, с.43]. Перехід до демократії тут відбувся при наступництві таких політичних інститутів як монархія, палата лордів, палата общин, кабінет міністрів - традиційні інститути адаптувались до нових політичних реалій. Великобританія стала централізованою монархією в епоху Середньовіччя, утвердила верховенство світської влади над духовною у XVI ст. при королі Генріхові VIII Тюдор, який запровадив у країні

англіканство та збудувала тільки їй властиву систему парламентаризму наприкінці XVII ст.

Великобританію називають класичною державою з парламентарною формою правління. Всі інші парламентарні політичні системи є схожими, мають деякі відхилення від цієї класичної парламентарної форми у тій чи іншій мірі наближаються до Великобританії, але не співпадають з нею повністю. Саме у Великобританії вперше виникли і укорінилися інститути стабільного представницького правління, які покладені в основу будь-якої сучасної демократії, що діє у масштабах значної національної держави. Як зазначає відомий американський вчений Габріель Алмонд у світі «нових демократій» Англія знаходиться відокремлено, так як представляє собою «стару демократію». Демократія тут встановилась скоріше як продукт еволюції аніж революції; поступовий процес демократизації тривав протягом століть.

У Великобританії, одній зі старіших держав світу, політична система складалася не відразу, а як підсумок тривалої еволюції; повільний же процес демократизації політичних інститутів тривав декілька століть. Відомо, що політична система Об'єднаного Королівства Великобританії та Північної Ірландії – конституційна монархія. За період тисячолітнього існування найважливіший елемент британської політичної системи – монархія – поступово втратила свою владу; тому королева Єлизавета II, як і будь-який інший монарх в умовах конституційної монархії, «царює, але не керує». Владу царюючих персон було обмежено знаменитою Magna-Charta Liberatum – Великою хартією вільностей [4, с. 160].

Уся верховна законодавча влада у Великобританії належить двопалатному парламенту (Палаті лордів і Палаті громад). Палата громад відіграє провідну роль у діяльності парламенту. Вона обирається на строк не більше п'яти років і налічує 650 членів – по одному представнику від кожного з 650-ти виборчих округів, на які розділено територію країни. Палата лордів є деякою мірою анахронізмом. Члени її не обираються загальним голосуванням; значна частина її складу – спадкові лорди, які засідають там (ті, що мають право засідати) за правом народження.

Основну роль у парламенті відіграє Палата громад. На відміну від Палати лордів, склад Палати громад регулярно оновлюється відповідно до результатів загальних виборів. Її домінуючий вплив на британське політичне життя пояснюється вже тим, що тут затверджуються всі закони. Саме депутати Палати громад становлять основу уряду країни, а сам уряд формується партією, що має більшість у Палаті громад [2, с 49].

«Важливі положення в політичній системі Великобританії займають партії, що представляють широкий спектр думок громадян з різних питань. Партійна система Британії звичайно характеризується як двопартійна. Складовими її елементами у XIX – на початку XX століття були консервативна та ліберальна партії, а з 20-х років XX століття – консервативна та лейбористська. Значне місце в партійній системі країни посідає ліберально-демократична партія, яка серйозно впливає на ухвалення рішень у Палаті громад, а також на формування уряду. Необхідно зазначити зростаючу популярність Національної партії Шотландії та Уельської національної партії» –

зазначає О. Г. Данильян в статті «Особливості формування та вдосконалення політичних систем європейських країн (на прикладі Великобританії)» [2, с. 49].

В 1999 році прем'єр-міністр Великобританії Тоні Блер подав програму реформування державного управління, опубліковану в Білій книзі під назвою «Модернізація уряду». Біла книга виділяє п'ять пріоритетних напрямів реформування органів державного управління Великобританії, реалізація яких покликана підвищити її ефективність та якість. Серед них: 1) вдосконалення методів розробки державної політики з урахуванням загальнонаціональних інтересів і стра теґічних цілей; 2) посилення цілеспрямованості і відповідальності за розподіл послуг за рахунок більшої уваги до інтересів різних соціальних груп; 3) поліпшення якості й підвищення ефективності державних послуг, впровадження інноваційних підходів та прогресивного практичного досвіду; 4) використання в державному управлінні інформаційних технологій для повнішого задоволення потреб громадян і поширення послуг через електронні мережі; 5) модернізація державних служб шляхом зміни системи стимулювання службовців, поліпшення системи оцінки показників роботи, а також за рахунок більш широкого доступу до подібної діяльності для жінок, національних меншин, індивідів [5, с.18].

Незважаючи на певні успіхи в реалізації даної програми, Тоні Блер у 2007 році під тиском громадськості був вимушений піти у відставку, яка обвинуватила його в розв'язуванні іракської війни 2003 року. На виборах в Європарламент в 2009 році лейбористська партія зайняла тільки третє місце і одержала удвічі менше голосов, ніж консерватори. На парламентських виборах, що пройшли 6 травня 2010 року, лейбористи також програли консерваторам. Прем'єр-міністр Великобританії Гордон Браун, який очолював партію, розцінив поразку лейбористів на виборах як негативну оцінку його діяльності виборцями і подав у відставку. Після відставки Гордона Брауна у Великобританії був сформований новий уряд, прем'єр-міністром якого став консерватор Девід Кемерон, який відразу після свого призначення вибрав собі в заступники лідера ліберал-демократів Ніка Клегга.

Розглядаючи шляхи еволюції політичних систем розвинених країн Європи, можна констатувати, що всі вони, з одного боку, є ліберально- демократичними, а з другого – мають безліч відмінностей. Разом з тим, будучи породжені схожими соціально-економічними умовами, релігіями, культурами, традиціями, ці політичні системи забезпечують ефективний розвиток економіки, а також один з найвищих у світі ступенів прав і свобод для своїх громадян. шлях, пройдений розвиненими західноєвропейськими країнами (Франція, Німеччина, Великобританія) у вдосконаленні своїх політичних систем, є безцінним досвідом для країн, що перебувають у транзитивному стані – від тоталітаризму до демократії.

Список використаної літератури:

1. Гончарук В. Особливості двопартійних систем США та Великобританії / В. Гончарук // Вісник Київського національного університету імені Т. Шевченка. – 2011. - № 104. – С. 43-46.

2. Данильян О. Особливості формування та вдосконалення політичних систем європейських країн (на прикладі Великобританії) / О. Данильян // Державне будівництво та місцеве самоврядування. – 2010. – Випуск 20. – С. 48-59.

3. Лобанов В. Повышение эффективности работы органов местной власти: опыт Великобритании / В. Лобанов, Д. Садлер // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ptpu.ru>

4. Соколов А. Особенности современной политической системы Великобритании /А. Соколов // Наукові праці. Серія «Політичні науки». – 2006. – Вип. 41, Т. 54. – С. 160-164.

5. Черінько І. Реформування Палати лордів Великобританії в контексті політики лейбористського уряду Тоні Блера. / І. Черінько. – К.: Інститут української археографії та джерелознавства ім. М.С. Грушевського, 2006. – 37 с.

Гончарук Ю.

ШЛЯХИ ОПТИМІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ СОЦІАЛІЗАЦІЇ МОЛОДІ: АНАЛІЗ СВІТОВОГО ТА УКРАЇНСЬКОГО ДОСВІДУ

У статті на основі аналізу світового та українського досвіду проаналізовано оптимізацію процесу соціалізації молоді.

Ключові слова: соціалізація, молодь, суспільство.

Проголошений Президентом України курс реформ для модернізації нашої країни вимагає чіткого бачення стратегічної перспективи України та розробки цілої низки тактичних завдань, спрямованих на реалізацію окресленої мети – утвердити національну конкурентоспроможність, забезпечити стійкий соціально-економічний розвиток і високі стандарти життя громадян. В умовах стрімкої глобальної трансформації світу одними з ключових завдань державної влади у сфері внутрішньополітичної безпеки є подолання диспропорцій у соціально-гуманітарній сфері за рахунок створення економічних і соціальних умов для зростання народжуваності, обмеження відтоку населення за кордон та забезпечення відповідності ринку освітніх послуг перспективним потребам суспільства і держави у трудових ресурсах необхідної кваліфікації. В першу чергу, ці завдання стосуються саме проблем соціалізації молоді в Україні.

Численні соціопитування молоді, як правило, фіксують критичне сприйняття сучасного життя в Україні та скептичну налаштованість до можливості швидких та якісних змін власної долі. Головними проблемами молодих українців є труднощі у працевлаштуванні та відсутність можливостей самореалізації. Зокрема, у рейтингу нагальних проблем саме проблема працевлаштування є найбільш актуальною для нашої молоді (64,5 % опитаних). 58,4 % серед опитуваних молодих людей стурбовані поширенням у середовищі однолітків алкоголізму, на третє місце потрапила проблема наркозалежності – 43,6 %. Необхідно зауважити, що все перелічене є «верхівкою айсберга» невирішених питань, які стають на заваді успішній соціалізації молоді.